

Димитър Пампулов

ДИМИТЪР
КАЗАКОВ-
НЕРОН
отблизо

© Димитър Пампулов, автор, 2007 г.
© Виктор Паунов, художник, 2007 г.
© Книгоиздателска къща „Труд“, 2007 г.

ISBN-13: 978-954-528-768-8

Димитър Пампулов

ДИМИТЪР
КАЗАКОВ-
НЕРОН
ОТБЛИЗО

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **trypc**, 2007

ВЪЗТОРЖЕНОСТ

По творби на Димитър Казаков

*Биволарю,
слезъл до чеимата,
в космоса лети пращец
на биволите от рогата...
От платното бисерна вода струи.
Ред кочове,
ред козли
сред дворове без врати.*

*Райска птица в дивен свят
тие своя еликсир.*

*Звън пиринчов ли ехти?
Две моми от кехлибар,
с бозови очи,
тракат стомни и котли;
яхнал шапка на сватбар,
мальк принц до тях лети.*

*Полумесец ли гори?
Светят златно озарени
две запалени слънца.*

*Биволарю,
биволарю,
капата си ниско свалям
и с усмивка те дарявам.*

София, 11 май 1976

ПРЕДГОВОР

Има хора, за които каквото и да напишеш, все е недостатъчно. Това са онези многостранно надарени личности, изпълнени с огромно съдържание, душевно обогатили другите. И благодарение именно на тях обществото осъзнава съществуването си.

Започнах тази книга с чувството на дълг към творческото дело на Димитър Казаков-Нерон и неговите почитатели. Окуражен от наличието на обилен биографичен материал реших разказът да върви в сегашно време. От опит знаех колко е трудно това, но съпреживяното така щеше да продължи да свети с неувяхваща сила на екрана на моята памет и да извади на белия свят някои позабравени епизоди като утаили се песъчинки.

С именития художник ни свързваше дългогодишно приятелство и професионални контакти. Натрупаната от годините дистанция спомогна за изчистване на образа, за опростяване на събитията и по-дълбоко осмисляне на същността им. Оттам и по-сполучливото охарактери-

---

зиране на тази личност – духовит, жизнерадостен, болезнено чувствителен, свадлив, рязък, но преди всичко работохолик, строг и безкомпромисен към изкуството. Своеобразието в духовния облик на маестрото, титаничната творческа енергия, необичайната широта на неговата самобитна култура и ясновидната му интуиция ни изправят пред един национален феномен.

Когато гледаме картини на големия майстор, оставаме силно впечатлени от магическата сила на неговите творения. Няколко са основните качества, които открояват живописца на Казаков от другите художници: изящество в изпълнение на замисъла, рядка способност във владееене на техниката и безгранично въображение. Оттам и усещането на самия художник за уникалност и извисеност.

Наистина можем да го наречем артист, влагайки в съдържанието пълния смисъл на тази дума. За него не съществуват тайни в пластичните изкуства. С лекота и виртуозност преминава от един жанр в друг, като обогатява общочовешката съкровищница с истински шедьоври.

Съдбата ми предостави рядката възможност в продължение на дълги години да изпитвам неповторими емоционални и естетически изживявания от общуването с този извънредно надарен и нестандартен творец. Опитът за едно, макар и непълно, животоописание, както и хронологията на разказаните епизоди, са плод на незаличими от времето спомени, множество лични бележки за отделни срещи и събития, споделени откровения на художника и на негови роднини и приятели. Цяло щастие е, че се натъкнах на рядко срещана кристална обвързаност на безкористно колегиално приятелство в услуга на един изключителен талант.

Безкрайна е поредицата от анекдотични епизоди, които в крайна сметка изграждат по живописен начин мозайката от колоритния му образ. Възхищението от неговото творчество несъмнено надхвърля ореола около личността на художника.

Воден от стремежа да се доближа максимално до атмосферата, витаеща около Нерон, си позволих да разширя панорамата на културния живот от онези години, както и да се спра мимоходом на събития и лица, повлияли в една или друга степен творчеството му.

Поднасям на читателя моите извинения, ако по някакъв начин съм изпаднал в пристрастие при представянето на Димитър Казаков-Нерон.

От автора

АРТИСТ СЕ РАЖДА

*Утрото на живота е като утрото на деня,
изпълнено с чистота, картини и съзвучия.*

Жан-Жак Русо

Лятото на 1933 година. Денят е 22 юни – тогава астрономите отбелязват преминаването на слънцето в най-високата му точка над земята, а в село Царски извор (Крал Бунар), Великотърновски окръг, се ражда Димитър Казаков-Нерон.

Заедно с по-голямата си сестра Йорданка и брат си Никола момчето расте в семейството на дребен земеделски стопанин, типичен представител на многобройното селско съсловие. Чичовци на неговия баща отиват на гурбет като градинари в Русия и когато се завръщат, в селото започват да ги наричат „казаците“, откъдето идва и фамилиното име.

„Баща ми беше най-работливият, най-пъргавият и с най-нагиздените коне. Имаше сърчни ръце, майстореше каквото си поиска. Неочаквано се разболя, продаде конете и купи крави. Ден преди да почине се надигна от леглото, събрал сили да ни извърти едно огромно дългоопашато хвърчило. Никой не беше виждал такова хвърчило.

Заръча да отидем в двора на църквата и оттам да го пуснем. Вятърът бързо го понесе нагоре, залюля го над селото и скоро се загуби във висините... Сега разбирам, клетият той, направил си беше стълба към небето“ – тъй си спомня художникът своя баща.

На девет години Димитър остава сирак. След продължително боледуване баща му Георги умира от белодробна инфекция. по-късно Ванга ще разкрие, че е бил лекуван неправилно. Нерон ми е разказвал че неговият чичо, един от заможните хора в селото, не е пожелал да помогне на братовото си семейство след сполетялото го нещастие. Имали са сериозен конфликт с Казаковия баща, който изповядвал прогресивни разбирания.

„Майка ни трябваше да работи и да ни изхранва три деца точно по време на войната и нейният страх дали ще бъдем нахранени се всели у нас, и у брат ми, и у сестра ми. Това създаде условия за едни големи комплекси за малоценност. Но аз направих от себе си световен художник. Някои казват: „Той има самочувствие“, но никой не пита, че това самочувствие е изградено върху комплекса за малоценност и на потиснатостта. Ние сами раснахме сред природата – полугладни, полуокаляни, мръсни, жизнени, бодри, боричкащи се с добитъка“ – разказва за детството си художникът.

Невръстното сираче поема върху плещите си голяма част от тежестта по изхранване на семейството и тръгва с майка си по чуждите ниви и градини, като се захваща за всякаква кърска работа. „Цял ден работя по лозята, а по залез поливаме бахчите. Всичко раждаше нашата земя, само фъстъци там не растяха“ – споделя той. „Из селото вървах с наведена глава, не поздравявах никого. Помня, че майка ми не ни пращаше у съседите било за кибрит, било за свещ, а ходеше сама. Срамуваше се заради окъсаните ни и неугледни дрехи, от които не можехме да се отървем. Цяла зима ядем боб и кисело зеле и обикновено си лягахме по-рано, за да прескочим вечерята“.

След работа вечер плисва менче кладенчова вода връз прежулените си колена и пламналите от умора напукани табани и бърза да се пъхне в чергите. Самотен в скръбта си, недохранен и бос обикаля с говедата из дъбовите гори и обраслите с коприва и маточина дерета, търси яребични гнезда из синурите, а по долищата стига чак до каменните кариери. „Беряхме диви круши и джанки. Къпехме се с биволиите из папурите в мрачни блата и бистри потоци, заедно със змиор-

ките и жабите“. Излиза на хората по мегданите, на черковни празници и курбани, на надбягвания с коне по панаирите. Джобовеите му са пълни с лешници и сливи. В училище му е трудно да научи четмото. „Бях все слаб ученик“ – откровеничи Казака. „Моите истински уроци се провеждаха на нивата с мотиката, с лопатата, с вилата, с оборския тор, с животните. Животът така се връза в мен, че аз преминах една истинска боева школа. Самата съпротива, самият труд ми даде ум, който не мога и до днес да открия в книгите“. Не е от схватливите и често е унижаван от селския даскал, който казва за него: „Това е най-слабият ученик, но задава най-умни въпроси“.

Тежкият полски труд, оскъдието, ранният и траен контакт с природата изграждат борческия характер на бъдещия художник. През горчивите години на прокудено детство се оформя неговата чувствителност към багра, тон, светлина, ритъм. Израснал сред природата, натрупва знания по свой път. „Силно потиснат в желанията си, чрез рисуването, към което бях тласнат несъзнателно, давах израз на моите влечения. На белия лист си позволявах всичко онова, което с думи не можех да изрека пред никого“ – споделя Казаков. Сам си крои и съшива цървулите, но живее в приказния свят на писаните каруци, на безкрайните стада биволи, кози и говеда, на старите воденици и шуртящи селски чешми – неговата малка вселена с проекция в безкрая на звездите.

„Първите контакти с изкуството, разбира се, не са с професорите в Академията. Един пролетен ден баща ми сграбчи шепя червена пръст, с която зидахме къщата, и направи пред очите ми едно конче. Това беше първият урок по изкуство, по скулптура и този урок е може би най-същественният за мене. Най-добрият професор като че остана моят баща“.

Годините се нижат бързо и птичето скоро ще излети от гнездото. Железницата не минава през Царски извор, а до гарата в Стражица се стига по прашния селски път с каруца или файтон.

„В творчеството си ползвам моите детски впечатления от родното село. Рисувам чрез спомените, утаени в душата ми от онова време. Защото художникът – това е неговото детство“ – ще сподели Казаков в интервю пред Дора Валие, председател на Асоциацията на френските художествени критици.

Непреодолимото влечение към моделиране на материята се проявява от ранна възраст – да мачка лепкавата кал и да вае човешки

фигурки от глина е от любимите занимания на момчето. Няма на кого да ги покаже – прави го, докато пладнува с добитъка под някоя сянка.

„Един ден, докато пасях кравите и правех някакъв релеф от глина, мина покрай мен Димо Андреев от нашето село. Спря файтона, попита ме какво е това, което правех, и как се казвам. След една седмица ме записа в училището „Трудови резерви“. Завърших го, прогледнах малко, ориентирах се в Художествената гимназия в София и започнах да хвърлям помията на Университета и въглищата, за да се изхранвам“ – разказва Нерон за себе си във филма на Кеворк Кеворкян.

Много години по-късно, в писмо до Христо Нейков, председател на СБХ, той ще напише: „... ето, когато 14-годишен ме дадоха да уча при майстора за дърводелец, като минех през чаршията, дето биваха насядали занаятчиите, подмятаха зад мене: „От туй сираче майстор става, върви като спънато, тъпо сгроалò“ и така все се случваше да ме унижава животът“.

Съдбоносното решение е взето! Ще учи в София, за да стане художник. Колко много беди, несгоди и унижения ще понесе това момче по пътя към славата. Нито за миг няма да се отклони от поетата посока, съзнавайки своята предопределеност.

„Напуснах село Царски извор през 1949 година и тръгнах след съдбата си. Бях човек без баща, човек без бъдеще“ – говори с горчилка Казаков. Невръстният юноша е приет на работа в Държавните захарни заводи в Горна Оряховица. За да припечелва, постъпва нощна смяна като общ работник. Знае ли той каква ще е съдбата му отгук нататък?...

* * *

Любопитно е да се върнем към онази далечна 1933 година – рождението на Димитър Казаков, и да хвърлим бърз поглед към проявите на най-изявените наши художници. Това ще укрепи убеждението ни, че геният на българския артистичен дух е достигнал нови върхове.

Никола Танев, маестро с най-голяма международна известност, който се къпе в пяната на своята слава, е отново в Италия. Представя поредната си изложба в Милано, този път в най-реномираната галерия „Пизаро“. Кирил Цонев учи в Художествената академия в Мюнхен, а Васил Стоилов е в Париж и другарува с Фужита, този късен представител на Парижката школа. Същата година Стоян Венев е

нарисувал в софийското си ателие магистралната картина „Сватбари“, днес собственост на НХГ. Иван Мърквичка е в залеза на живота си с поредица от експресивни портрети. Борис Георгиев, великият пътешественик, сега се е установил в Индия, където, пленен от екзотиката и мъдростта на вековете, ще остане няколко години, за да нарисова прекрасни картини.

В галерията от емблематични фигури за българското изкуство, творили тогава, не бива да пропускаме Илия Бешков, който на върха на своето творческо разцъфтяване създава низ от образи, разкриващи многоликите превъплъщения на байганьовщината. Вълшебните пръсти на Андрей Николов ваят от белия мрамор женска красота и наслада. Чародеецът на скулптурната форма днес все още не е получил у нас признанието, което заслужава. Но едва ли е само той. Никое време не е успяло да оцени докрай своите велики майстори.

Началото на драматичното четвърто десетилетие на двайсети век съвпада с началото на творческите изяви на Пенчо Георгиев. Изпървом художник на хорската несрета, а впоследствие, благодарение на широката си ерудиция, бележи един от върховете на родната сценография.

И накрая не можем да подминем мащабната фигура на ерудита Сирак Скитник, чиято проекция върху културното развитие през 40-те години оставя ярка дияра.

Това е също началната година на хумористичния седмичник „Българан“ с първи илюстратори Илия Бешков, Стоян Венев и Кирил Буюклийски.

Не бива да отминаваме протеклата при голям успех „Изложба на седемте“ в Белград, където се представят Никола Маринов, Сирак Скитник, Борис Денев, Илия Петров, Дечко Узунов, Маша Узунова и Бенчо Обрешков.

Междувременно светският живот в София се е доближил до лъскавите салони на Европа. Аржентинското танго, със своята завладяваща прелест, излиза от мода. В ресторантите по „Царя“ и „Лега“ вечер свирят фокстрот и чарлстон, сервират мелба с ананас, пият пунш, италиански вермут и шампанско в съдинки с лед. В Дома на изкуствата и печата Александър Божинов, Багряна и Андрей Николов се учат да танцуват модерните танци шими-шими и фокстрот. В галерията на

Тръпко Василев, където винаги има нещо ново, не секват изложбите на стари и съвсем млади художници. Завърналите се от чужбина образувани българи купуват картини, едни от снобизъм, други от маниа, трети от потребност.

В знаменателната си книга „Път през годините“ Константин Константинов определя това динамично предвоенно десетилетие така: „Раждаше се една нова епоха, буйна, наситена с идеи, още неясна с перспективите си, но съвсем различна от досегашната“.

* * *

Нека надзърнем какво се случва в Европа през тази 33-та година.

В Германия Хитлер е произведен в райхсканцлер, а на следващата година – Фюрер. Ото Дикс, Макс Бекман и Либерман утвърждават „новата вещественост“ като авангардно художествено течение. Любимецът на берлинчани Егон Циле остава все по-самотен. Паул Клее, продължавайки да живописва, се увлича по педагогиката и сътрудничи активно на Баухаус.

В Париж, градът, в който се стича многоликата светлина на световната култура, ври и кипи от съжителството на такива колоси на четката като Матис, Дали, Брак, Леже, Руо, Ив Танги, Шагал и още цяла плеяда кубисти, сюрреалисти, фовисти, футуристи и дадаисти. Пикасо заявява: „Аз не търся, аз намирам“, и навлиза в поредния си творчески период – новият художествен жанр е скулптурата.

В Испания Федерико Гарсия Лорка, „славеят на Андалузия“, директор на пътуващия студентски театър „Ла Барака“, поставя своята „Кървава сватба“, а декорите прави Хосе Кабалеро. Каталонецът Жоан Миро рисува серията „Диви картини“ като протест срещу надигашия се фашизъм.

В другия край на Европа т.нар. „социалистически реализъм“ настъпва с бурен тласък. Александър Родченко и Малевич излизат от употреба в Москва, преместват ги в „задния двор“. Емблематичната скулптура на Вера Мухина „Работник и колхозничка“ е новата гордост на Партията. По пътя на Маяковски, който създава в поезията нова форма за новото съдържание, тръгват в поход писатели, художници и режисьори за изграждане на променения образ на съветското изкуство.

Но какво се случва отвъд океана?

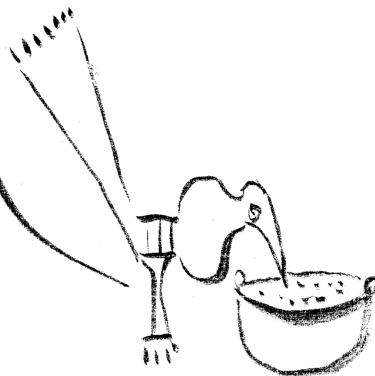
Америка става притегателно място не само за световната наука, но и за световното изкуство. Страстта на отделния творец към свобода там е доведена до краен предел. Няколко десетилетия по-късно преуспелият художник Михаил Шемякин, изгонен от СССР и установил се в Ню Йорк, заявява: „Само онези от художниците, които съумеят да издържат и да понесат на плещите си предизвикателствата на времето, стигат до самопознанието и самоизраза“.

През същата 1933 година Джексън Полък току-що е завършил Института за приложни изкуства в Лос Анджелис и предприема пътешествие из различните щати. Анди Уорхол, най-яркият представител на концептуалното изкуство, все още не е роден. А нюйоркският Музей за съвременно изкуство представя на любознателните американци изложба на Пабло Пикасо.

В РИСУВАЛНАТА ГИМНАЗИЯ

*Рисувайте, рисувайте, рисувайте,
докато се превърнете в рисунка.*

Илия Бешков

За Димитър Казаков годините на образование протичат по крайно противоречив начин и множество перипетии. За да се изучи като художник, отива в столицата. И до днес неговите съученици и съкурсници си спомнят и с охота разказват за странностите на Нерон и за неговата изключителна изобретателност.

През 1950 година постъпва в първия випуск на единствената в страната Художествена гимназия в София. „През първата година в гимназията работех в бонбонената фабрика „Братя Пееви“. Директорът не ми разрешаваше да ходя на училище, защото работех на смени. Пречеше ми и имах желание да го унищожа, като една моралност, която се противопоставяше на моите намерения. Толкова силно ме влечеше изкуството, че бях готов да стана престъпник спрямо този човек“. Много скоро напуска работа и се записва редовен ученик. Квартирите, коя от коя по-мизерна, мени непрекъснато.

„Началото беше трудно през първите години след войната. Със

съучениците ми от Художествената гимназия – мои земляци, есента се настанихме да квартируваме в една барачка, където хазайката си беше гледала кокошките. Ние сложихме куфарите и направихме цялата площ на легло, но краката ни стърчаха и не можехме да затворим вратата. Завивахме се с някоя черга, донесена от село“ – ще напише Казаков за онези ранни години в София. Чешмата е на двора, както и нужникът с продънен покрив, където влизат с чадър, ако вали – сцена, достойна за сюрреалистичните картини на Дали. Маловръстните обитатели в квартирата се множат като зайци. Понякога им се отварят проблеми с милицията, нали не са адресно регистрирани.

Към края на гимназиалния курс напористият провинциалист се установява в една схлупена къщурка на улица „Йордан Кискинов“ 31 в Подуене. Дели стаята с двама свои земляци – Колю Гецов и Иван Белчев. С тях ще го свърже здраво и дълго приятелство, защото заедно ще продължат да учат с радости и неволи по-късно и в Академията. Има привилегията да спи сам на тесен одър, докато другите двама се търкалят заедно на по-широк креват. Без да обръща внимание на теснотията, случва се понякога да предложи подслон и на закъсал приятел. Дето са трима, там са и четирима – също като в дядовата ръкавица.

Иван Белчев, Димитър Казаков и Колю Гецов, 1956

„От малък Казака си беше странна личност. Умееше да завързва приятелства. В квартирата ни идваха Любен Диманов и Николай Караджов-Караджата. Този вторият беше екзотична персона, столичен артист в епизодични театрални роли. Със свободните си схващания за живота ни впечатляваше силно. Препоръчваше ни да четем Максим Горки, който нямал нищо общо с болшеvizма. Изведнъж Караджата изчезна и повече не го видяхме. В районното ни предупредиха да не разпитваме за него. Палтото му остана да виси в квартирата цяла година“ – спомня си за онези мизерни, но вдъхновени и опасни години Колю Гецов. „Поетът Пеньо Пенев, тогава без всякаква известност, също преспиваше понякога при нас. Пристигаше от Димитровград за няколко дни, облечен с дълъг бял шлифер. Там работеше по строежите и беше сътрудник на някаква многотиражка. Компанията на Нерон му допаднаше, защото двамата обичаха да говорят дълго за поезия, за живопис, въобще за изкуство. През 1969 година поетът сложи край на живота си, но това разбрахме по-късно“.

Като ученик от по-горен курс и с малко повече опит Нерон заема особено покровителствено поведение над двете момчета. Сродила ги е беднотата и огромната амбиция да успеят в изкуството. По негови указания ходят с папка и молив в чакалнята на подуенската гара или в Съдебната палата, за да свикнат да правят бързи рисунки на човешки фигури. Казака изисква от всеки по сто рисунки на ден, направо ги тероризира. Талантливите юноши усещат в него някаква завладяваща сила и покорно му се доверяват, като изпълняват стриктно заръчаното. Вечер при прегледа и разбора не проявява никаква снизходителност. Тъкмо обратното. Настойчиво заостря критичността си към бъдещите художници. В квартирата се затрупват от купища листове. Хартията се харчи бързо. От книжарница „Есперанто“, където е найевтино, купуват редовно топчета от нискокачествените почти сиви листове за пишуща машина и акварелни бои „Пеликан“. За учебните скици и рисунки това засега им е напълно достатъчно. Нерон, който се вре навсякъде и е твърде изобретателен, научава земляците си как да правят сами бяла маслена боя, как да грундират платното. Много години по-късно, вече зрели творци, връщайки се далече назад във времето, те ще оценят невероятния шанс, който съдбата им е поднесла, сближавайки ги с Казаков.

С грижливо пригладени перчем и безупречно излъскани обувки, вечер най-честите им развлечения са прожекциите в кино „Македония“. С трамвая от Подуене до там се стига бързо. При все още непознатата в Европа телевизия ходенето на кино, това незаменимо плебейско удоволствие, за тях е нещо безкрайно занимателно, като странстване по далечни земи и незабравими преживявания. Френският филм „Фанфан Лалето“ с пленителя на женски сърца Жерар Филип ще остане докрай запечатан в съзнанието на бързо възмъжаващите момчета. За американски филми тогава и дума не може да става. Абсолютно непознати са у нас. А смелчагът, дръзнал да слуша вечер на тъмно „Гласът на Америка“ и незнайно как бъде издаден от съседа си, попада направо в Белене.

Разрушителната стихия на сталинизма вече е превзела нещастната ни страна и вилнее с пъклена сила. Безотечественици се разпореждат с духовните ценности на нацията. Изправителните лагери са пълни с интелектуалци и хора на изкуството – изморените ангели, превърнали се изведнъж в „народни врагове“. Не са подминати и изгънати художници. Огромна папка с рисунки и скици на Никола Танев от затвора ще запечатат за поколенията тъжната картина. Издевателствата над личността надминават всякакви граници, а демократична Европа мълчи. Нима ние не сме част от нейната плът?

По блестящ начин Александър Солженицин представя на света най-черната страница на тази по-страшна от чума болест, наречена „болшеvizъм“, чиято зловеща сянка се е разпростряла върху половин Европа. За това кошунствено време, когато син се отрича от баща си и внук предава дядо си, може дълго да се пише и говори. Вероятно и у нас ще се намери някой обичащ истината повече от себе си и разкаже за ужасите на онези дни.

Нашите момчета, утрешни художници, свити в черупката на владеещата ги оскъдица, не се отказват от най-малката възможност да припечелят някой лев, стига това да им се удаде. Казака мие посудата в Студентски стол №1, наричан още „Мензата“, и много скоро успява да вреди там и по-малкия Колю.

„Колкото и странно да ми изглежда всичко това, онези луди години имаха своята необяснима романтика“ – споделя Колю Гецов.

Отрано получили самостоятелност, тези безкрайно старателни в учението момчета знаят вече коя е формулата на успеха. Прите-

жават заострена чувствителност и имат предимството пред градските чедра да се ориентират завидно бързо във всяка ситуация. Съвсем скоро ще се отърсят от комплексите на провинциализма и със своето можене ще заслужат уважението на съученици и преподаватели.

Дойде ли лятната ваканция, нашето момче си плюе на ръцете и се хваща надничар към асфалтовата база в Стражица. Готов е да върши най-черната работа и една свободна лопата винаги ще се намери. Укрепнал е физически и гребе безспир горещата черна маса наравно с мъжете.

В Стражица хем е близо до родното си село, хем не е вкъщи. Подслон му дава Колю Гецов, който е тамошен. Тъй се изнизва лятото в люта битка за припечелване на някой лев.

С огромна любов и старание необразованият юноша навлиза с бързи стъпки в тайните на рисунката. Един ден това ще се окаже най-силното му оръжие. Само две години по-късно ще напише от казармата на приятеля си: „Коле, не се подценявай в рисуването, рисувай творчески. Понякога малките, дребни, едва забележими неща стават велики. Но трябва смелост, за да се отправим към незначителното. Рисувай повече на малък формат и много разучено“.

Автопортрет, линорез, 1961

Димитър Пампулов
ДИМИТЪР КАЗАКОВ-НЕРОН
ОТБЛИЗО

Редактор **Мария Йорданова**
Художник **Виктор Паунов**
Технически редактор **Станислав Иванов**
Коректор **Григор Григоров**

Първо издание
Печ. коли 18,5

КНИГОИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ТРУД“
ул. „Дунав“ № 15, тел.: 987-29-24, 987-82-61, 0888-20-61-20
Разпространение – тел.: 846-75-29, 846-75-65
e-mail: office@trud.cc
www.trud.cc
www.znam.bg

Печат „ИНВЕСТПРЕС“ АД

КНИЖАРНИЦА „ТРУД“
София, бул. „Скобелев“ № 63